

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id videm probamus libenter (Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük. XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márczius 6-án.)

Előfizetési árak:
 Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
 Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
 Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István tér 1.**
 Egyes számok kaphatók: a dohánytözsédekben.

Milyen volt az idei termés Fejérmegyében?

Előttem fekszik a földmívelésügyi minister hivatalos értesítése a termés ideai állapotáról. Kit ne érdekelné ez a dolog jobban az átláthatatlan ködbe burkolt politikánál? Hiszen ebből élünk. Ebből él nemcsak a földmives, hanem az iparos, a kereskedő s a tollforgató hivatalnokserg is. S ha a föld makacsodik, kopik az állal valamennyiünknek.

Istennek legyen hála, az ideai esztendő is megkímélt bennünket a nagy, vidékeket sújtó országos csapásoktól. Mi magunk sem panaszkodhatunk nagyobb, az egész megyét sújtó csapások miatt. A termés azonban a hivatalos kimutatások alapján alább áll a tavalyinál. Az ország legtöbb megyéjének átlagos termése gyengébb a tavalyi termésnél. Fejérmegye termése is kivéve a zabot és árpat, gyengébb termést mutat a tavalyinál.

Buzával bevetettek az idén 5 millió 878,378 katasztrális hold területet, az elemi csapások, fagy, jég, stb. 2 és $\frac{1}{2}$ százalékkal csökkentették ezt a területet, úgy hogy a learatott terület 5 millió 560 ezer kat. holdnak felel meg, ebből egy holdra 7.19 métermázsa buza esik s e szerint az ország termése a becslések szerint 40 és 6

tized millió métermázsa tehető. Tavaly 46 és fél millióra rugott a buzatermés.

Ebből *Fejérmegyére* esik 118.999 kat. hold. Átlagos termés 8.85 métermázsa, az összes termés 5 millió 053,700 métermázsa volt. Tehát az ideai termés nálunk is csökkent 12 ezer métermázssal. A hivatalos kimutatás szerint a buza általában acélos. piros s elég súlyos és csak kisebb területen apadt szemű, ott, a hol a vetés megdőlt, illetőleg rozsdás és üszögös volt.

Rozsszal és kétszeressel 2 millió 004,450 kat. holdnyi területet vetettek be, az országban Tavasz és nyári elemi csapások kártételét leszámítva, a learatott terület 1 millió 892,450 kat. holdra tehető. Holdankint 6.46 métermázsa tehető a termés: összesen 12.25 millió métermázsa.

Ebből *Fejérmegyében* bevetettek összesen 31 ezer 266 kat. holdat. Az átlagos termés kat. holdankint 8.18 métermázsa (ennél csak a bács-bodrog megyei jobb.) Összes termés 255.900 métermázsa. A tavalyi termés 275 ezer 893 mmázsa volt. Egész megyében nagyon kevés helyen hangzott panasz a rozs ellen, kevés kivétellel szép telt volt szemre.

Az árpa minősége a mult esztendeinél jóval alatta áll az egész országban. Az érsi időben esett eső legnagyobb részét megrontotta a termést, úgy hogy különö-

sen azokon a vidékeken, melyek sörárpat termelnek, sötétebb sárgás és csaknem egészen barnás volt a termés. Bevetettek összesen 1 millió 828,300 kat. holdat, az elemi csapások átlagát számítva learattak 1 millió 782,600 kat. hold árpat, a melyből átlag 7.35 métermázst, összesen 13.10 millió métermázst lehet reményleni. A tavalyi termés 13.57 millió métermázsa rugott.

Ebből *Fejérmegyében* bevetettek 49965 kat. holdat. Átlagos termést adott 8.66 métermázst (ismét csak a bács-bodrog megyei jobb nála) ez kitesz összesen 432,500 métermázst. A tavalyi termés 407,242 métermázsa rugott. Az időjárás viszonyai erősen megviselték Fejérmegye árpatermését is, de átlag mégis elég sok jó minőségű és súlyos sörárpa termett.

A zabtermés a Duna és Tisza között, továbbá a Tisza-Maros szögén és a Duna jobb partján sikerült leginkább. Bevetettek az idén 1.756,800 kat. holdnyi területet, learattak 1 millió 713,000 holdat. Holdankint termet 6.93 métermázsa, vagyis összesen 11.70 millió métermázsa. A tavalyi termés 12.02 millióra rugott.

Ebből *Fejérmegyére* esik 44.198 kat. hold. bevetett terület Átlagos termés 8.79 mmázsa. (Legjobb az egész országban). Az ideai összes termés a számítás sze-

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Hét országon keresztül.

Utí emlékek.

Spanyolország.

Többen kérdezték már tőlem, hogy megérte-e a fáradságot és a pénzt, hogy valaki kánikula idején két héten keresztül, három-négyezer kilométert utazzék Spanyolországban?

Erre én lelkem legigazabb meggyőződésével így feleltem:

Kérem: Spanyolországgal úgy van az ember, mint sok asszony a házassággal. Míg férjhez nem ment, minden gondolatja abban fő, miként tehetne csak egy csipetnyi férjre is szert. Mikor aztán egy-két évig cipeli az édes, illatos rózsaláncokat, mindenáron azon töri a fejét s összes ékesszólási tehetségét arra fordítja, hogy férjhezmenni kívánó ismerőseit ezen veszedelmes és nyaktörő vállalkozástól eltántorítsa. De ha valamely gyászos véletlen folytán özvegyi fátlyott kell fejére borítani s illendő idő után kérő kopogtat: semmiesetre sem helyezkedik a merev negáció, a visszautasítás állapontjára, hanem legeslegrosszabb esetben gondolkozási időt kér, egyébként pedig utal arra, hogy szíve szabad levén, hajlandó azt újra rabigába verni.

Igy voltunk mi Spanyolországgal. A ki előttünk ott járt már, keserves híreket hozott, mondott és írt felőle. Hogy ilyen kopár, ilyen-olyan

szivtelen és színtelen ország, a melyért ugyan nem érdemes a pénzt kidobálni. Mi mindezt tudtuk jó előre, hiszen mindegyikünk hallott, vagy olvasott egyet-mást már felőle. Most a látottak után taláink is rajta simfelni valót lehet. És mégis — lsten ne adja — de ha valami kedvező alkalom akadna, nem állanék jót magamról, hogy legalább egy részét be nem barangolnani a gavalérok hazájának.

Mert Spanyolország a caballerosok, vagy a mint valaki talán nagyon drasztikusan, de még körülményesebben meghatározta: a sziklák, szamarak, öszvérek és spanyol gavalérok hazája. Az első három a mennyiség, illetőleg szám tekintetében jeleskedik, mert sehol a világon annyi számár, szikla és öszvér nincs, mint Hispániában, a gavalérok pedig a lényeges részét képezik a spanyolok hazájának.

Gondolom Schiller, a nagy poéta követte el azt a jellemző nagy mondatát, hogy: Stolz lieb' ich den Spanien. Ugy szeretem a spanyolt, ha büszke. Nem tudom gnyből mondta-e, vagy komolyan, de fején találta a szöveget, mert a spanyolnak első és legjellemzőbb tulajdonsága a büszkeség. Hogy mire büszkék, nem tudom, multjukra, vagy a jelenre? harci dicsőségükre, vagy a tengeren szerzett és elvesztett hódításaikra, nem tudom. De mi a mi európai szemünkkel tekintve rájuk, inkább ilyenféle mondat eszel-rénk ki nemzeti jelszónak: Spanyolország volt, nincs, de lesz.

Azonban mindennek ellenére a spanyol a jelenben is büszkének érzi magát s úgy mutatja, hogy a világ összes teremtményei között a spanyol az első, aztán jön egy igen-igen nagy semmi és

aztán jönnek alázattal, meggörnyedt háttal a többi nemzetek.

Két-három esztendő gyermekek, — s ezt az ottlakóktól tudjuk — ha egymással játszanak nem: te Palika, vagy te Böske-néven szólítják egymást, hanem *signoretta*-nak és *signoretta*-nak, vagyis: uram és hölgyem. Ugy látszik ez velük született, vagy a teljes üvegéből szitták magukba. A pincérel ne gorbáskodjál, mint itthon szoktad, mert mennél jobban adod a bankot és ütöd az asztalt, annál inkább nem kapsz semmit. Eszre sem vesz. Hanem ha azt akarod, hogy gyorsabban mozgassa a világ leglustább lábait, nézz rá szépen és mondd neki:

— Caballeros, add ide ezt, vagy azt — egyszerre megindul s legkésőbb öt perc alatt asztalodon van, a miért szíved epedett.

Ez a büszkeség benn van még a koldusokban is. Caballero ő is. Jellemző mondas rájuk nézve, hogy a spanyol éhen halhat, de nem azért hal éhen mert muszáj neki, mert nincs mit ennie, hanem mert az neki úgy tetszik. Egyik kezében a spanyol nemzeti fegyver, a cigarettá, a másik kezét pedig alamizsnáért nyújtja feléd. De ha megpróbálsz azt, a mit egy különben igen udvarias és tapintatos utársunk cselekedett, hogy rágyújtván a szivarra, fölítte spanyolszágunk taláta s előzékenyen felajánlotta egy, az utcasarkot támogató gavalérnak. A gavalér előbb végignézte tetőtől-talpig, aztán ujjával a homlokára mutatott, s megkérdezte:

— Otthon vannak az ön felső emeletjében uram?

Szóval lefőzte.

Mai lapunk 4 oldal.

rint 388,500 mmázsára rug, a tavalyi 365,417 mmázsát tett ki.

A kukorica fejlődése igen szépen indult, de az utóbbi hetek szárazsága sok helyen erősen megviseli.

A szőlőtermést a földművelésügyi miniszter az egész országra nézve gyengének tartja.

Zárjuk le most már a számítás. Az egész ország termése 11 millió 411,995 kat. holdnyi bevetett terület után egy holdra 6.95 mmázsá termést számítva 79 millió 772,300 métermázsát tesz ki, míg a tavalyi termés 85 millió 768,412 mmázsá volt. Igaz, hogy az az eredmény még csak a próbacseplések alapján áll s a cséplések általános bevégezése után kellemes csalódások is érhetnek bennünket, de a mostani kilátások szerint veszteséggel kell a számadást lezárni. Fejérmegye pedig, árpáját és zabját kivéve — a melyek a tavalyinál kedvezőbb eredményt mutatnak szintén hátrább áll a mult esztendőinél.

Bizony ez nem épen örvendetes dolog!

UJDONSÁGOK.

— **Dr. Városy Gyula** megyéspüspök ma délután egy napi tartózkodásra Budapestre utazott.

— **Szent gyakorlatok.** P. Rosty Kálmán Jézustársasági atya, a jeles egyházi költő vezetése alatt négy napi lelki gyakorlatot tartott az egyházmegye papsága. A helybeli papsággal együtt körülbelül 50—60 áldozópap veit részt a szent gyakorlaton a megyéspüspökkel, ki mindvégig példát adva buzditotta papjait a lelki megújulásra.

— **Köszönetnyilvánítás.** Felejtethetlen jó férjem elhalálozásával ért súlyos veszteségem alkalmával bármely módon kifejezett részvétlét, úgy a küldött koszorúért fogadják jó barátaim és ismerősem leghálásabb köszönetemet Özv. Szammer Kálmáné.

Az uraknak és nőeknek mindenütt ilyen feliratokat csinálnak: Caballeros — Donnas.

Azt is sokan kérdezték már tőlem, hogy miként értettük meg velük magunkat?

Ez is pompás volt. Mert a 30 magyar közül egyetlenegy sem jutott el annyira, hogy a nyelvtanból előzetesen csak 25 szót is bemagolt volna. Egy társunk, a ki egyébként a doktor nevet bitorolta, neki feküdt, de ő sem jutott tovább a betűk megismerésénél, a mi egyébként elég könnyű volt, mert tökéletesen megegyezik a mi hazai betűinkkel. Ne tessék azonban gondolni, hogy ez nagy zavarokat okozott. Inkább mulatságos volt. A térkép kéztyűben volt, a látnivalókat jelezte a Baedeker, a spanyol társaságát pedig szerettük volna. A hol lehetett — szállodában, vasutakon, francia és és angol nyelvvél pótoltuk. Ha pedig valamelyikünk szemet vetett valamire a kirakatban, bement a boltba és mutogatott, beszélt azon a nyelven, a melyekhez legkevésbé értett, legtöbbször olaszul, és ha sehogysem értették meg, karonfogta a segédet, kivezette a kirakathoz és rámutatott a kérdéses tárgyra. Az kivette onnan és elkezdett alkudni.

— **Quanta costa?** (Hogy adod nimet?) Ennyit már megtanultunk Talianországban.

Megmondta.

Mikor olasz, német francia és latin sőt spanyol nyelven is végigpróbáltuk minden számtudományt és alaposan megértettük, hogy sehogyan sem értik meg egymást, pénzt raktak ki a pultra. Elég-e?

Ha elég volt, elfogadta, ha nem volt elég, kirakott annyit, a mennyit még be akart vásálni s kész volt a vásár. Soha senki kétségbe nem

— **Levél a szerkesztőhöz.** Tekintetes Szerkesztő Ur! Mikor a boldogult Tamási Gyula, városunk gazdasági tanácsosa nyugalomba vonult a működők sorából s Polczer Pétert, a nagytehetségű rendőrkapitányt megválasztotta a közgyűlés városunk gazdasági ügyeinek gondviselőjévé, valamennyien egy vidáman derengő hajnal beköszöntését üdvözlöztük. Hogy mily óriási haladást tett azóta városunk gazdasági fejlődése: nem akarom bírálni, mert ugy érzem, hogy gyenge hozzá a toll és az én színező szakavatottságom. De egyet lehetetlen említenél nélkül hagyonom s ez azt a korszakalkotó működést jelenti, melyet gazdasági tanácsosunk a férfui bátorság fejlesztésére immár évek óta véghez visz. Városunk igen szép és pompásan fejeit tenyészbikákkal dicsekszik. Ez igen szép. Becsületére válik a gazdasági tanácsos urnak, hogy oly élénk gondját viseli a marhaállomány fejlesztésének. Ezek a bikák ott szoktak legelni a sóstói sétatér árnyékában, a melyet a sétáló közönség oly örömmel szokott felkeresni. Mindaddig abban a meggyőződésben életem én is, meg mások is, a kik a sóstói sétányt felkeresni szoktuk, hogy a tanácsos ur ezt bizonyára azért cselekszi, hogy egyéni bátorságunk fejlesztése körül babérokat szerezzen s esetleg valamikor a sóstói sétány kelmei körül egy diszes szobor alapjára vessék nem csekély érdemét. Bocsásson meg a tanácsos ur, ha ezen tarka állomképek rózsás köréből egy pillanatra kiragadom s azon prózai gondolatok körébe irányítom nagybecsű figyelmét, mely a mi lelkiünket nap-nap után eltölti, ha a sóstó kelmeit keressük. Valahányszor arra megyünk s az izmos bikákat, kifejtett szarvaikat látjuk, bátorság helyett bizonyos aggódo félelem lép meg bennünket, hogy mi történik akkor, ha a bika urak egyszer arra a nem megvetendő gondolatra jönnek majd, hogy megpróbálják, melyikünk tud jobban futni, mi, a sétáló publikum-e, vagy ő? s melyikünk erősebb: a sétáló publikum-e, vagy ők, a bika urak? Meg vagyok győződve, hogy Polczer Péter gazdasági tanácsos ur összehűködés esetén ha erckarjaival megragadná a bika szarvát, olyant roppantana rajta, hogy a bika nyalka rögtön összetörne: vagy ha falat rengető stentori hangjával rákiáltana a támadóra, az rögtön térdre esnék — de engedjen meg, nem mindenkinek vannak érc-karjai és nem minden fehérvári polgár rendelkezik falatrengető, stentori hanggal. Látna csak a tanácsos ur, hogy mily tanácstalanul áll akárhány polgártársunk ha csendes sétája közben elmélkedésbe merülve, egyszerre négy-öt hatalmas bikát lát maga előtt.

eset közülünk s inkább mulatott a furcsa csebererén, mint mérgelődött.

Az étkezésnél szintén az olaszországi tudomány segített. Annyit legelőször megtanultunk, hogy míg a taliánok nyelvén majdnem minden szó *io*-val végződik, addig a spanyolok minden szó végére *os*-t tesznek. (pl. számgylegyek 1=unos, 2=dos, 3=tros, 4=quatos stb.)

Ennek alapján aztán a taliánoknál így beszélünk:

— **I** kellnerio, hozz ide tanyerio!

A caballerosat pedig így szólítottuk édes honi nyelvén:

— **I** kellnerosz, caballerosz, hozz ide tanyerosz!

S ha annyira gyöngé elméjű volt, hogy még ezt sem értette meg, tenyerünkkel kerítettünk egy gömbölyűt és hozzátettük: hám, hám! Ebből aztán valamennyi tudta, hogy mit akarunk s mosolyogva emelkedett hivatása magaslátára.

Egyre azonban különösen kellett vigyázni. A pénzekre. Mert Spanyolországban szintűgy mint a taliánok hazájában, főmentelen a hamis pénz. Az állam aligha veszi szigoruan, hanem a csereberélőkre bizza, hogy vigyázzanak a maguk érdekeire. Természetesen, hogy bennünket nem egyszer becsaptak s egész sereg hamis pesetát őrizgettünk a zsebünkben. Én főlországon keresztül hordoztam magammal egy hamis két pesetást. Legalább tiszszer túl akartam rajta adni, de mindig ügyesebbek voltak nálam. Végre is a határnál kénytelen voltam a szállodai borroválók közé vegyíteni. Lelkismeretem nem haborgott először azért, mert nem én csináltam, másodsor: mert engem is becsaptak vele s harmadsor: mert na-

Hogy siet a legközelebb eső fa törzse mögé s mely dobogó szívvel és hány oldalpislantást vetve iparkodik ki a bikatávólból és hányan vannak, a kik inkább nem is mennek a sóstóra sétálni, csakis egy valamely bikaharag dühének kivéve ne legyenek.

Igen tisztelt szerkesztő ur! Sziveskedjek ezen szerény soraimnak helyt adni becses lapjában. Talán a tanácsos ur megszívleli a mi gyáva szívünk félelmét és kerestet egy másik helyet a gondjaira bizott bikák számára. Hiszen 40 ezer hold a mi városunk határa s talán a sétatérén kívül más hely is akadhatna a legelésző bikák szórakozására. Ne gondolja azt, hogy a mi eddig meg nem történt, ezután sem történhetik meg s a mitől ő nem fél, attól másoknak sem szabad félni. Inkább keressünk bokros érdemei közül egyebet, a melyet köbe, esetleg ércebe vésetünk az örökhalára kötelezett utókor számára.

Egy sóstói sétáló.

— **Hymen.** Emhecht Gyula mészáros mester ma tartja eljegyzését özv. Endresz Sándorné ur-nóvel, a Fehér Bárány vendéglő bérletével. E szerint a régi és népszerű vendéglő új vezetőt kap a derék ifjú gazdában.

— **Aszfalt.** Haladunk! Ha nem is gőzerővel és villamos gyorsasággal, de mégis haladunk. A Kossuth-utca végén, a gróf Zichy-ház elhagyott utca aszfaltot kap. Helyes! Réges-rég vártuk. Hiszen ha a szűk helyen és erősen megrongált kövezeten végig robogott egy kocsi, a járókelők mindig a dohártyájukra tették a kezüket, hogy valahogyan meg ne siketüljenek. Végre az intező körök bölcsessége kiokumálta, hogy nem okvetlen szükséges az adózó polgároknak a Kossuth-utca végén megcsikettülnök. Természetes, hogy a költségek egy része csak a városé, a többi a háztulajdonosok fedezetik. Az azonban elég érdekes, hogy a kövezetet már pénteken fölszedték és elhordták s a munkálatokat csak hétfőn kezdi meg, hogy a nagyrészt közönség pénteken, szombaton és vasárnap is vigan bukdácsolhasson a hepehupas talajon.

— **Tánciskola.** Bauer Antal Zsigmond, ökl. táncitanár ki a mult esztendőben városunkban tánciskolát nyitott s művészi tudásával a város előlék közönségének rég táplált óhajait teljesítette, a nyári szezon alkalmával a vidéken rendezett tánciskolákat. Előbb Nagy-Lángon volt, azután Balaton-Földváron oktatta a tánc művészetére az előlék közönség gyermekeit. A tánciskola végzetével Tabra hitták meg táncoktatásra, a hol tanítványai szintén nagy számmal veszik körül az érdemes tanárt.

gyon jól tudtam, hogy a pincérnek legfeljebb egy kis gondot adok a tulajánál, de meg semmiesetre sem károsítom.

leje azonban, hogy befejezzem a bevezetést és a dolog elejére jussak.

Másfélnapi tengeri feredőzés után vonatra ültünk, visszamentünk Bayonneba s onnan rövid idő múlva Lrunba, a spanyol határállomásra értünk. Gyengéd vámvizsgálat után fölkapaszkodtunk spanyol kocsinkra. A konduktort illően megvesztegettük s az szives volt ékes szarkalábakkal följegyezni a föllépőre, hogy a mi kocsink *ocupa-patos* le van foglalva s oda semmiféle idegen náció be ne tegye a lábát.

Kényelemben helyeztük magunkat, már a mennyire egy spanyol vasuton kényelemben lehet helyezkedni. *Io asientos*, vagyis tíz ülőhely volt egy-egy szakaszban, az egész kocsiában 60 s mi harmincan kaptunk egy egész kocsit. Folyosókról persze álmodni nem mertünk, hiszen az akkora luxus, a mely Spanyolországban bizonyára csak a jövő század regényének képezi egyik fejezetét.

Az egész vonaton Dárius minden kincsejét sem lehetne két egyenlő kocsit találni. Egyik kisebb, a másik nagyobb, a mellett mindegyik másfelé ferde, magyarán: másfelé nyelkik. Zörög, döcög, zakatol, nyikorog valamennyi. Hanem azért mégis élveztünk, mert kedélyesebb vonatokat, mint a spanyoloké, még álmanban sem képzelhet az ember. Még a mi vicinálisainkat is lefőzik, a melyek pláne, mint a bicsei egy idő óta még a bikákat is föltszigállják, sőt embert is eltírnak, egyáltalán kezdik elveszteni régi nimbuszukat. Valamelyest talán gyorsabban járnak mint a mieink, — különösen, ha völgynek mennek, de az állomásokon

Nagy tűz Móorott. A vészharangok kongása riasztotta meg Móor lakosságát kedden délután. Óriási füstfelhő gomolygott a város Ujlak (Neustift) nevű részében. Az egyik gazda szérűkertjében gyuladt ki egy szalmakazal, az erős szélvész táplálta a lángot s csakhamar átcsapott a közeli házakra. Jótórnán bele sem kezdhetek még az oltás munkájába már is 8 ház és melléképületei lobogtak a pusztító elem prédájaként. Csupa szalmateleles ház levén a tűz utjában, úgy szólván akadálytalanul terjedt tovább. A község kimondhatatlan szerencséjére azonban az iskola és a virágzó keresztény fogasztási szervezetek cserépsindelyes házai akadályt vetettek a pusztító elem munkájának. Az egész község lakossága ennek a két épületnek fekként neki, hogy ezek megmentésével a község többi részét is megmentsék a veszedelemtől. Kitarító munkájuk nem maradt reménytelenül, gátat tudtak vetni a község romlásának. Általános a meggyőződés, hogy ha a szervezetek háza és iskola nem áll a tűz útjában, a községnek legalább egyharmada menthetetlenül áldozatul esik. A kár így is óriási, a mennyiben minden épület biztosítva sem volt, a melléképületek, czlak és gazdasági szerek epusztulásáért — biztosítás híján — meg úgy sem kapnak kártérítést. Sokaknak, a kik a cséplést már elvégezték, odaégett az egész esztendői termésük s most tanácstalanul, segély nélkül állanak a nyomorúság küszöbén. A tűz oka legnagyobb valószínűség szerint az a gazda volt, a ki a tűz keletkezése előtt szürűjében vígan pipázva babot cséplött. Az ő kazala gyuladt meg először s onnan terjedt a veszedelem tovább a szomszéd lakók területére. Az érzélyes vizsgálat ki fogja deríteni a bűnöst és bizonyára példás büntetéssel sújtja azt, a ki könyelműsége által anyjakat taszított fél előtt a nyomorúságba.

Szereti-e ön a szép fényképeket? Nézze meg *Pete Gyula fényképész hiralakát a Nádor utcán, Vajmár Ferencz üzlete mellett.*

A mentők munkája. Simon József 16 éves legényke Hoffmann Dávid szabadbattyáni kereskedőnél volt mindenes. Tegnap a gazdája beküldte Fehérvárra, hol többek között a Palotán-táncban is akadt dolga. A Weisz-féle gabonamagtar előtt akart megállni kocsiával, lovai azonban egy szemben gyors hajtással közeledő kocsitól megijedve felrugtak az ülésbe, mire Simon József érzékenyen megsebesülve esett ki a kocsiból. A gyorsan megjelent mentők bevitték a szt. György kórházba.

való kedélyeskedés minden humort meghalad. Nincsen olyan rongyos kis állomás, a melyet legalább is 10 percnyi megállással meg ne tisztelne. Legalább fél óránként tart a mozdony ilyen pihenőket s míg ő kifújta magát, az egész társaságunk leszállt körülnézni. Sétáltunk egyet, a kirugdaltunk lábainkból a zsidobadságot, a nagyobb állomásokon pedig, mivel azoknak ugys három akkora meg-tiszteltetés jár, mint a többinek, beültünk étkezni, ittuk a spanyolok nemzeti italát, a gazdó-t, vagy a cidret, a mi majdnem meg egyezik az előbbivel, csakhogy egy kissé rózsacukor illata van. A vonat népe azalatt ismerőseivel intézte el ügyleteit, a sógorokkal komaasszonyokkal, az öreg szülőkkel, a kik ilyenkor kijöttek a masinához és elmondták, hogy mit csinál az atyafiság odahaza s miután alaposan kiterferelték magukat, csöngettettek először. Aztán jött a busztüzködés, a mi szintén el-tartott egy-két percig. Természetesen, hogy ben-nünk lobogván a szittyá magyar vér, a honi szo-kások szerint rohanni akartunk a vonat felé. A vonatvezető azonban, a ki velünk együtt falatozott a restauráción, mosolygva intett a kezével, hogy egy csengetés-két csengetés nem a világ még, azért ugyan meg ne erőltessük állkapcsainkat a gyors evésben, mert hiszen a spanyol vasutak sokkal figyelmesebbek a gózeróval rohanó közpé-urópaiknál. Fizetni ráértünk még a harmadik csengetésnél is, s miután minden differenciát annak rendje és módja szerint elsimítottunk, megindul-tunk a vonat felé. Eleinte természetesen lóhalá-lában. Aztán kitapasztaltunk, hogy lassabban is lehet. 100—150 lépésig még könnyen elérheti az ember a ballagó vonatot.

Bilkei Ferenc.

Érdekes vendég. Papi hivatásának és hívei szeretetének érdekes példáját mutatja egy fiatal amerikai áldozópap, a ki jelenleg városunk-ban időzik. Neve: Rev. *Roderick A. Mc Eachen* (Mak Icsn) a ki az Ohio államból, Columbus egyházmegyéből az Erie (öt nagy tó egyike) mel-lől jött el hazánkba, hogy itt magyar nyelvű hívei kedvéért hazánk nyelvét megtanulja. Három hó-napja tartózkodik már Magyarországon s még öt-hat hónapig marad itt. Hívei legnagyobb részben zempléni megyei tótok (azok s egyéb szláv hívei kedvéért fél esztendőig tanult már Csehország-ban szláv nyelveket) továbbá veszprémi megyei és délvidéki magyarok. Kivándorolt honfitársaink kilenczedszázban férfiak s csak ritka viszi el kö-zülük a családját is. A helyzetük bizony elég szomorú, mert legnagyobb részét a szénbányákban vannak alkalmazva, a hol elég jó fizetést kapnak ugyan, de a szénpor a gyakori öntözést kívánván, a legtöbb le is önti a garaton, a mi kesesett. Az anyagi nyomornál azonban sokkal nagyobb az erkölcsi nyomor. Az angol nyelvet nem értvén, magyar katólikus pap szavát nem hallván, templomba nem járnak, lelki tisztulást, gyónást sem végezhetnek s még az utolsó órájukban sem könnyíthetnek lelkiismeretükön. Ezen a szeren-csétlen állapotban kívánt Eachen ur segíteni, midőn arra határozta magát, hogy megtanulja idegen nyelvű híveinek nyelvét. Püspöke nagyon szegény levén, segélyt nem adhatott neki s így a derék pap két esztendői szabadságának költségeit telje-sen a saját zsebéből fedezi. Egyébként rendki-vül szympathikus, jókedvű fiatal ember (csak 29 éves) meglehetősen tőri már a magyar nyelvet, csak az a és á, s és s: betűk kiejtésével nem tud tisztába jönni s angol levén orronhang be-szél. Néhány napig meggyépspökönk vendége lesz.

A beiratások az áll. segélyzett községi polgári leányiskolába szeptember hó 1-én, 2-án, 3-án délelőtt 8—12 óráig tartanak.

A pótló és javítóvizsgálatok szeptember 2-án d. u. 2 órakor, felvételi vizsgálatok szeptember 3-án lesznek.

A városi és gazdasági ismétlődő elemi isko-lákba szept. 1-én 2-án és 3-án történnek a beiratások, délutánonként pedig a javító- és pótvizsgálatok tartanak meg. Az első osztálba felveendő 6 évet töltött gyermekek az anyakönyvvezetői hivatalól bélyeg és díjmentes kivonatot tartoznak hozni. A „Veni Sancti” 4-én reggel 8 órakor lesz, az előadások pedig szombaton, 5-én kezdődnek.

Zeneiskola. *Tomn Béla* hegedűművész, a budapesti orsz. m. kir. zeneakadémián Hubay Jenő tanár és a berlini zeneegyetemen Joachim mester, a legnagyobb hegedűművész volt tanítványa, a kinek művészi tudásáról többször meg-győződött már Székesfehérvár intelligens közö-nge, az idén is megnyitja Iskola-utca 6. sz. a levő jóhírű zeneiskolája új tanfolyamát.

Tanterve a budapesti orsz. m. kir. zene-akadémia tanterve. Az ének, zongora, hegedű, gordonka és cimbalom főtanszakoknak a megfe-lelő mellékanyagokkal való rendszeres tanítása az első kezdetűl a legmagasabb művészi kikép-zésig. Felvételnek egészen kezdő és haladó nő-vendékek. A tanítás a rendes iskolaidőn kívül, a délutáni órákban történik és ugyanannyi időt vesz igénybe, mint a magántanítás. Minden egyes nő-vendék hangszerének illetve főtanszakának tanít-ásában hetenkint háromszor részesül, a mikor is minden egyes alkalommal valamennyi növendék külön-külön játszik elő és nyer oktatást.

A zeneiskola a következő szervezettel mű-ködik:

A) A zongora, hegedű és gordonka tanszak három tanfolyamra oszlik: 1) két éves előkészítő, 2) három éves közép kiművelési, 3) három éves felső kiművelési tanfolyamra.

B) Az ének és cimbalom tanszak áll: 1) egy éves előkészítő, 2) két éves közép kiművelési, 3) két éves felső kiművelési tanfolyamból.

Tandj: Az összes tanszakok osztályain havi 10 korona. Az összes mellékanyagok tanítása in-gyenes. Beiratási díj 4 korona. Felnevelteknek és műkedvelőknek kívánatra esteli tanfolyamot nyit. A beiratások szeptember hó 1-én kezdődnek, mindennap 9—11 és d. u. 3—5 óráig az intézet helyiségében Iskola-utca 6. szám. — Magánórák megbeszélés szerint. — Kimerítőbb prospektussal és felvilágosítással szívesen szolgál az igazgató.

Táncvigalom. A székesfehérvári és fe-jérmegyei tisztviselők és hivatalnokok otthona 1903. évi szeptember hó 5-én, szombaton az Otthon ház alapja javára saját helyiségeiben (Bank-utca 6.) táncvigalmat rendez. Belépti díj: Sze-mélyjegy 1 kor., családjegy 2 kor. Kezdete pont 8 órakor.

Műkedvelő színelőadás. A „Növelen *Magyar Asztallárság*” szegény gyermekek fel-ruházására a székesfehérvári városi színházban 1903. évi szeptember hó 6-án, vasárnap előadja az *Ördög Mátája* című három felvonásos eredeti népszínművet Irta: Gécy István. Rendező: Ig-mándi Ferenc. Személyek: Botár Márton, gazdag kovács-mester, töröltulajdonos — Pethő János. An-dor Barica gyermekei — Völcel Lajos és Eizer Ma-riska. Anna, második felesége — Engelman Guszt-ka. Vermes Judit, Anna néje — Báder Juliska. Pál Miklós, kovács legény — Szabó István. Híros Firtos Están, csiki székely, a törő felügyelője — Bartusek Antal. Sári, második felesége — Knit-hoffer Anna. Kata, első felesége — Bozsák Mariska. Tóbiás Gergely, Miklós gyámja — Garbics Antal. Takács István — Meizer Imre. Demény József, Miklós pájtása — Herceg János. Csupor Péter — Meizer Imre. Betlehemesek: — 1-ső Herceg János. 2-ik Balingér István. 3-ik Marvalics József. 4-ik Fehérvári István. Munkások: — 1-ső Herceg János. 2-ik Balingér István. Egy leány — Berki Juliska. Helyarak: Földszinti és első emeleti páholy 6 kor. Másodem. páholy 5 kor. Első. zártzék 1 kor. 60 fill. Másod. zártzék 1 kor. 20 fill. Harmadr. zártzék 80 fill. Földszinti állóhely 60 fill. Deák- és katonajegy 50 fill. Másodem. ülőhely 70 fill. Másodem. állóhely 50 fill. Karzati ülőhely 50 fill. Karzati állóhely 30 fill.

Beiratás. A székesfehérvári felső keres-kedelmi iskolában a beiratások a jövő tanévre f. évi szept. hó 1—3. napjain d. e. 9—12 óráig lesznek. Ungyancsak szept. 1-én délután tartanak meg a javító- és pótvizsgálatok. Felvilágosítá-sokkal bármikor szolgál az igazgatóság.

Csavargók. A sok ingyenélésnek nem csu-pán a nyomorúság az oka. Sokan a könnyű és könnyelmű élet kedvéért veszik nyakukba nyáron az országutat, bejárik szép hazánkat a Kárpá-toktól a zöldvidék Adriáig. Minden bokor szállást ad, a kilincselés is igen szép és olcsó hasznót hajt, a kinek pedig könnyebb a lelkiismerete, alkalom adtán tolvajlásra adja magát. Hátha nem veszik észre. Ha pedig épen észrevennék, mit veszt? Kebelén kenyere, hátán a háza. Legfeljebb ki-alussza magát a pricscsen. Hercegfalvai tudósi-tónk értesít bennünket, hogy egy elég csinos külsejű és finom megjelenésű fiatal ember egy idő óta valóságos rémületbe ejti a község lakos-ságát. Hol szinesznek, hol tanítanak, hol pedig állami hivatalnoknak adja ki magát és ezen a réven irgalmatlanul pumpolja áldozatait, különö-sen, a hol fériszagot nem érez, ott valóságos zsarnokoskodást vitt végbe. A csendőrségre is eljutott a híre, a kik csakhamar nyakoncsipték a gavallért s némi hűsseltetés után — minthogy a szentelenkedésen kívül egyebet nem lehetett rája bizonyítani, szabadon bocsátották, illetőleg megmutatták neki az oka, utat merre van hazafelé. Nem akarván azonban emlék nélkül elhagyni Her-czegfalvát, 27-re virradóra egy feltört boltot ha-gyott hátra, Singer korcsmáros hazánkfia boltját. Singer szerencséjére azonban kissé ügyetlen volt, mert 3000 koronát, a mely egy csomóban ott pihent, a hirtelen kutatás közben nem találta meg az atyafi, hanem jelentéktelen összeget emelt el csupán. A csendőrség persze nagy erélyvel üti most a nyomát és találgatják, hogy merrefelé szaladhatott. Nem azonos-e az a gazember azzal, a másikkal, a kirkől lapunk mult számában ad-tunk hírt, a ki Igaron Boros Károly bérlő szérű-jét felgyújtotta. Ott is vándorszínészt gyanúsítot-tak a gaztett elkövetésével.

Szélhámos asszony. Pohlmann Mihályné, móori születésű és illetőségű asszony már több ízben megfordult Székesfehérvárot és szédélgé-sével többeket megkárosított. Tegnap délután Pollák Arthur Kossuth-utcai üzletébe ment és ott egy helybeli gyógyszerész felesége nevében na-gyobb szabású vásárlásokat tett hitelbe. A rendő-rségnek sikerült öt elcsipni, s a helybeli kir. törvény-szék kegyeibe fogják ajánlani.

— **Tüzek.** Zámolyon gyújtogatók jártak Tanárky Sándor házában. Csóvát dugtak az épület ereszé alá, szerencsére azonban, hogy még idejében észrevették a gaz merényletet s a gyorsan odaérkezett segítség elfojtotta a pusztító elemet. Vogl Sándor Lajos-majori bérletében folyó hd 26-án délután óriási tűz csődítette össze a környék embereit. A szabadban összehalmozott jószágot felgyújtotta valaki, a mely a nagy vihány miatt az óriási szél által szitva, földig égett. A kár kitesz 1360 koronát.

— **Merész hajítás.** Kottyan István szentmihályi lakos sebes hajítás következtében elütötte Szalai Andorné simor-utcai lakost, a ki mellén és karján megsebesült.

— **Jó tanács.** Mindazoknak, kik pázsítot akarnak létesíteni, ajánljuk, hogy szereznek be Mauthner Ödön csász. és kir. udvari magkereskedéséből Budapesten a „Sétatéri” vagy a „Margitszigeti” fűmagkeveréket. — Ezeket már 29 éve szállítja Mauthner Budapest és a Margitsziget oly bámulatra méltó és gyönyörű sétatéri részére.

Szabad kézből eladó az öreghegyen egy jó karban levő szőlő a városhoz közel, csinos hajlékkal és nagyobb mennyiségű bor. Tudakozódni lehet id. Tomann Józsefnél Kigyó-utca 8. sz.

Piaci árak:

1903. évi augusztus hó 29-én.

Buza	14. —14.40.
Rozs	11. —11.20.
Árpa	11. —12. —.
Zab	10.80—11.20.
Tengeri	14. —.

A forgalom élénk.

Anyakönyvi statisztika

1903. évi augusztus hó 21-től augusztus hó 28-ig.

I. Születés.

Született: 10 fiú, 12 leány. Ezekből törvényes fiú, 9, leány 11; törvénytelen fiú: 1, leány: 1; halva született 0 törvényes fiú, 0 leány; 0 törvénytelen fiú, 0 leány — Összesen: 22.

II. Halálozás.

Elhalt: 8 fiú, 7 nő. Ezekből 5 éven aluli törvényes fiú: 2, leány: 3; törvénytelen fiú: 0, leány: 0; 5 éven felüli fiú: 6, nő: 4. — Összesen: 15.

E szerint a születés a halálozást 7-tel múlja felül.

Elhaltak: Kocsis Anna, róm. kath., 3 hónapos, Kecskeméti-utca, 13. sz. — Csuti György, róm. kath., cipész-mester, 53 éves, Somogyi Rozália férje, Fazekas-utca, 16. sz. — Berger Gyula, izr., 6 hónapos, Apáca-utca, 34. sz. — Fodor Pap Imre, róm. kath., kisbirtokos, 41 éves Zámbo Julianna férje, Széchenyi-utca, 150. sz. — Babotai Rozália, róm. kath., 14 éves, Palotai-utca, 68. sz. — Czecei Hubert, róm. kath., közs. aljegyző, 19 éves, nőlen, Széchenyi-utca, 14. sz. — Pintér Ignác, szül. Jandrók Anna, róm. kath., 64 éves, Palotai-utca, 14. sz. — Szammer Kálmán, róm. kath., háztulajdonos, 63 éves, Szász Mária férje, Várkörút, 36. sz. — Hermán Terézia, ev. ref., 5 hónapos, Kecskeméti-utca, 35. sz. — Szakalla Béla, róm. kath., fűszeres-tanonc, 14 éves, Szt.-György közkörház. — Vörös Mária, róm. kath., 1 éves, Sár-utca, 4. sz. — Pekete Margit, róm. kath., 18 éves, hajadon, Könyök-utca, 6. sz. — Vasas József és Ungi Mária halv. született fia, Schmidt-féle téglagyár. — Özv. Nagy Györgyné, szül. Szegfű Erzsébet, róm. kath., kisbirtokos, 89 éves, Zámoly-utca, 68. sz. — Dici István, róm. kath., közhonvéd, 22 éves, m. kir. konvoklaktanya.

Kihirdetés.

Horváth József, róm. kath., földm. napsz. és Perecs Julianna, róm. kath., Székesfehérvár. —

SZERKESZTŐI ÜZENET.

B. Gy. F. és társainknak. Hálás köszönet a szíves és a mi fő, gyors tudósításokért. Egy lapnál a konkurrencia korában mindig a hírek képezik a lap savát. Gyönyörű tárcák, magvas vezércikkek könnyen gondoskodik a szerkesztőség, de a skandalumokat az olvasó- és levelező közönség részéről várja. A jó olvasó és az újság igazi, lelkes barátja

állandó munkatársa az ő kedvelt lapjának. A sas éles szemével fűrkézi ki, hogy mit használhat föl a szerkesztő alkalmatosan. Elég egyszerű levelezőlapon írni. A postások elég hűségesen elexpediálják az írásokat. Ha valakit zsenior magyar nyelven írni, írja meg latinul, németül, esetleg francia nyelven, sőt legújában, végső szükség esetén akár a spanyol levelezésre is be vagyunk rendezkedve. Azzal sohasem tessék törődni, hogy nehéz megírni valamit. A fő, hogy az adatok legyenek részletesen adva, a feltűlés már az újságírók mestersége, ahhoz pedig routin kell. Sokat az keserít, hogy egyik-másik híre talán nem jelent meg s ezért lemond a tudósítás gyönyörűségéről. Sokszor nem illik valami a lap keretébe, némelykor idejét multa, vagy — esetleg — az óriási anyaghalmozban el is tűnik. A szerkesztőség pedig nem épen káptalan, hogy mindent számon tartson. Tehát újlag kérjük önt is, meg a többeket is a lelkes és szíves közmunkálásra a jó ügy érdekében. Akkora hatalom van a kezünkben ezen a téren, hogy könnyedén felülkerelkedhetünk. Az újságírás mozgatja ma a világot. A kik élnek vele és felhasználják erejét, eszméikben is győzedelmeskednek. Az ön és önhöz hasonlók tollából esetleg egyebet is remélhetünk a tárcarovatban is, társadalmi és szociológiai kérdésekben is. Csak előre! Újlag hálás köszönet.

Pályázati hirdetés.

Székesfehérvár szab. kir. város kegyurasága alatt álló felsővárosi plebániánál és szt. Sebestyén templomnál halálozás folytán megüresedett kántori állásra, mely a város tanácsa által élethosszig tartó hatályú választás útján fog betölteni, pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy keresztlevelüket, erkölcsi bizonyítványukat, zenei jártasságukat s eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal ellátott kérvényüket ezen szab. kir. város tanácsaiktatójába 1903. évi szeptember hó 10-ének d. e. 10 órájáig írásban adják be.

Ezen állás természetét megkivánja, hogy a pályázó az orgonakezelésben, éneklésben és a róm. kath. egyházi szertartásokban jártas, kifogástalan erkölcsű róm. kath. vallású férfi legyen.

Az állással járó illetmények a következők: Nyugdíjjogosultsággal összekötött kilencszáz (900) korona évi fizetés és az 1898. évi október 31-én tartott közgyűlés határozata szerint a következő stolaris díjak: a.) Egész konduktus temetésért 4 kor., requiemért 2 kor. 40 fillér, két segédkantornak 4 korona, b.) Fél konduktus temetésért 3 kor. egy segédkantornak 1 kor. 60 fillér, c.) közönséges öreg temetésért 2 kor. d.) közönséges kistemetésért 1 kor. 40 fillér, e.) rézkeresztért 40 fillér, f.) Szt.-Mihály lováért 40 fillér, g.) hirdető céduláért 40 fillér, h.) énekes miséért 1 kor. 40 fillér, i.) temetési zászlóért 1 korona.

Kötelességei pedig a következők: Temetéseken működni, minden vasár- és ünnepnapokon 3 misén orgonálni és énekelni, esetleg vecsernyében is, egy litániakor orgonálni és énekelni, minden szombaton első misén orgonálni, énekelni, szombati és ünnepek előtti litániákon is, egy szokásos körmeneten énekelni, nagyböjtben a mise végén naponként orgonálni és énekelni; köteles továbbá a kántor a szt. Mihály lovak, temetési zászló és rézkereszt jókarban tartásáról gondoskodni, ugy egyszerű temetéseket alkalmával a karinget, quadratust a plebániából a halottas házig vinni, a temetőből pedig a plebániára szállítani.

Végül megkivánom, hogy pályázók f. évi szeptember hó 11-dikén d. e. 10 órakor a szent Sebestyén templomban jelenjenek meg a célből, hogy orgonálási és éneklési képességüket, ugy zenei iskolázottságukat és hanganyagukat bemutatthassák.

Székesfehérvár, 1903. aug. 21-én.

Havranek József s. k.,
polgármester.

Nyomatott az Egyházmegyei könyvnyomdában, Székesfehérvárott.

RODE I.

női- és férfi-kalap üzlete
Székesfehérvárott
(barátok épületében.)

Panama kalapok (puha) . 1.20 1.50 1.80
Lányai " " . 1.20 1.50 1.80
Tókió fekete (kemény) . 1.80 2.— 3.—
Fiu és férfi szalma kalapok 50 krtól feljebb.
Fiu és férfi sport sapkák 20 krtól
Férfi sport sűrűke vászon czipő . 1.20
Férfi és női bőr (Classe) keztyű párja — 65

Nyers selyem turista és siffon ingekben állandó raktár.

Legjobb gyártmány gallér, kézelő és férfi harisnyákból.

Nyakkendőkől gyári raktár és az árak 15 krtól feljebb.

Legújabb párisi és bécsi modell női kalapokban állandó nagy választék.

Tisztelettel

LASITS ERZSI.

(Barátok épületében.)

HIRDETÉSEK

a „FEJÉRMEGYEI NAPLÓ” részére
jutányos áron felvételnek
a kiadóhivatalban.

A pozsonyi mezőgazdasági kiállításon
aranyéremmel kitüntetve.

SCHIEBER OSCÁR
ES
WEISS OSCÁR

OKLEVELES MÉRNÖK,

KÉPESÍTETT ÉPÍTŐMESTER, ÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓK

MŰSZAKI IRODÁJA

SZÉKESFEHÉRVÁR, NÁDOR-UTCA 17. SZ.

Elvállal mindennemű műszaki munkát, mint

birtokfelmerést és térképezést,
gazdaságok beosztását,
parcellázást, tagosítást,

gazdasági és normál vasutak és utak
nyomjelzését, építését, csatornázás, alag-
csövezés, gazdasági épületek, bérházak,
lakóházak, villák, telefonhálózatok, vízi-
művek, hidak, mindennemű beton munkák
tervezését és építését.

Peres ügyekben szakértőül ajánlíjuk.
Levélbeli megkeresésre azonnal válaszol.